

KASUTAJA KAASAMINE

Osaleda või olla?

Pille Pruulmann-Vengerfeldt

Muuseumi kommunikatsioon 21. sajandi infokeskkonnas
ETF8006

Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni
instituudi dotsent

ERMi teadur

Mis on osalemine, mis on kaasamine?

Miks üldse avalikkust kaasata

- Demokraatia demokratiseerumine
- Kollektiivne teadmusloome
- „Rahva tarkus“
- Kodanikuharidus
- Museoloogiline pööre
- Osaluslaboratooriumid
- Digitaalsete võimaluste ära kasutamine
- Mäluasutusest teadmusasutuseks

Demokraatia

Minimalistlik

- Institutsionaalne
- Esindusdemokraatia
- Poliitilistele protsessidele keskenduv

Maksimalistlik

- Idealistlik
- Laiahaardeline
- Poliitikast ja institutsioonidest väljaspool

Kogukonna kaasamiseks vajaliku mõtteviisi alustalad

Auditooriumikeskne institutsioon

Külastajad loovad ise tähenduse

Külastajatel on nii väärtuslikku infot, kui ka värsket mõtteviisi

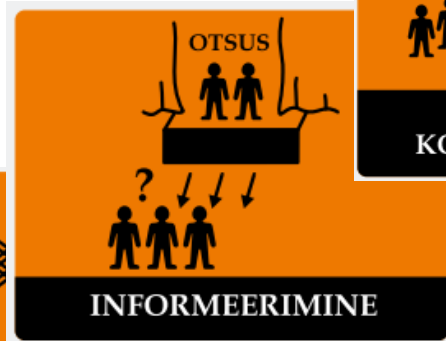
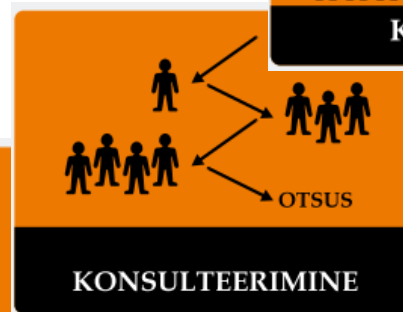
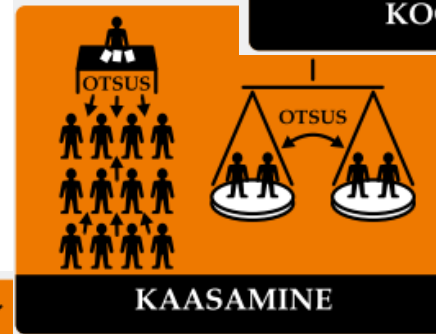
Tõeline respekt kasutajate suhtes

Huvi külastajate lugude, kogemuste ja võimete vastu

Kaasatute arv on väike

Kontroll ja vastutus on osalejatel
Osalejate süvenemine on maksimaalne

Suur osalejate hulk

Kontroll ja vastutus on institutsioonil
Osalejad süvenevad minimaalselt

Minust meieni

Inimesed tegelevad üksteisega sotsiaalselt

Üksikud interaktsioonid on võrgustiku kaudu sotsiaalses suhtes

Üksikud interaktsioonid on võrgustiku kaudu kokku koondatud

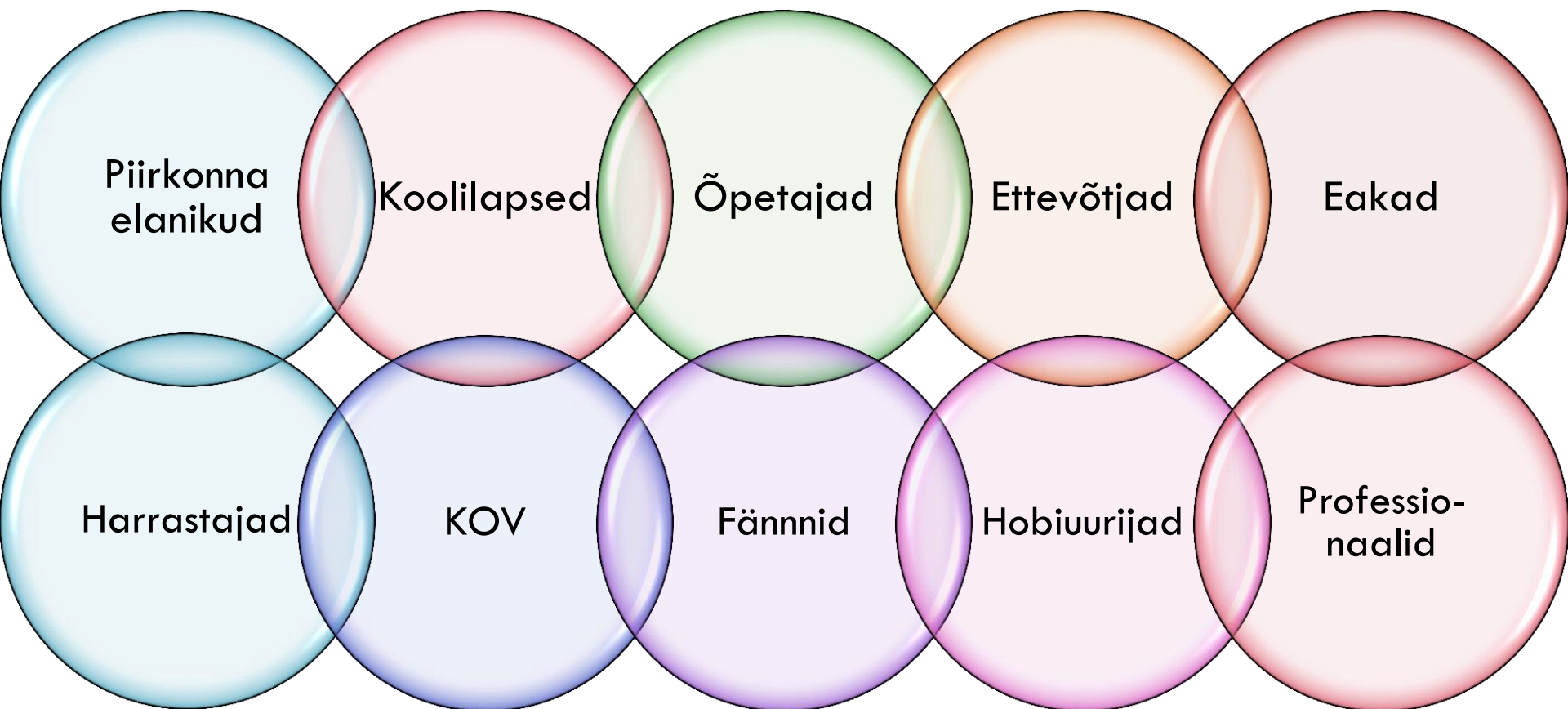
Indiviid on interaktsiooniks sisuga

Indiviid tarbib sisu

Panustav	Koostöötav	Koosloov	Majutatud
Soovime, et külastajad tunneks end osalistena	Soovime pikemajalisi partnerlussuhteid konkreetsete kogukondadega	Toetame neid kogukondi, mille eesmärgid langevad kokku asutuse missiooniga	Anname kogukondadele võimaluse kasutada institutsiooni oma eesmärkideks
Kontrollitud, reeglipärane, meie ootustele vastav	Töötajad kontrollivad protsesse, kuid suund on määratud kogukondade poolt	Koostööle orienteeritud, kontroll on enam-vähem võrdelt jagatud	Minimaalne kontroll, kui põhireeglid on paigas võivad osalejad teha, mis tahavad
Kasutajad annavad seda sisu, mis neilt palutakse	Plaan on seatud institutsiooni poolt, töötajad teevad osalejatega koostööd selle realiseerimiseks	Antakse osalejatele vahendid ja toetatakse neid tegevusi vastavalt vajadusele	Institutsioon paneb paika reeglid, mille raames osalejad ise toimetavad
Eesmärgiks on võimalikult suurte kasutajahulkade kaasamine, lühidalt – online või muuseumis	Mõned inimesed võivad kaasa lüüa, kuid enamus osalejaid tulevad koos kindla sooviga osaleda.	Otsime pühendunud osalejaid, kes on võimelised projekti edukalt lõpuni viima.	Loodame võimustada inimesi, kes on valmis projekti ise haldama ja ellu viima.

Panustav	Koostöötav	Koosloov	Majutatud
Haldame projekti mõõdukalt, kuid ideaalis ei nõuaks see töötajate aega	Reeglid pannakse paika vastavalt võimetele ja eesmärkidele ja vastavalt nendele reeglitele ka projekti hallatakse	Pühendame nii palju aega kui vaja, et osalusprojekt õnnestuks	Võimalikult vähe töötajate aega ja energiat
Osalejatel võiks olla olemas sisuloomise oskus, andmekogumis oskus, isikliku kogemuse jagamise oskus. Võiks osata kasutada tehnoloogilisi abivahendeid sisuloomiseks ja jagamiseks	Osalejad peks oskama kõike, mida on vaja panustavate projektide jaoks, lisaks veel oskust analüüsida, kureerida, disainida ja saada hakkama valmis projektidega	Osalejad peaks oskama kõike, mida koostöötavateks projektideks, lisaks veel kontseptualiseerimise oskust, eesmärkide seadmist ja hindamise oskust	Ei ole eraldi vaja institutsiooni poolt välja toodud oskusi, kuigi auditooriumidele materjalide ahvatlevaks tegemine ja kommunikatsiooni- oskused on olulised.
Aitab inimestel näha end osalejatena ja institutsiooni, kui neist huvitatut	Aitab osalejatel näha institutsiooni kui kogukonnale pühendunut	Aitab näha institutsiooni, seoses kogukonnaga, toob kaasa ka uusi auditooriume	Toob kaasa uusi auditooriume, kes seni pole osanud institutsioonist pidada Simon, 2010

Keda kaasata, kes võiks osaleda?

Kaasamise võimalused ja ohud

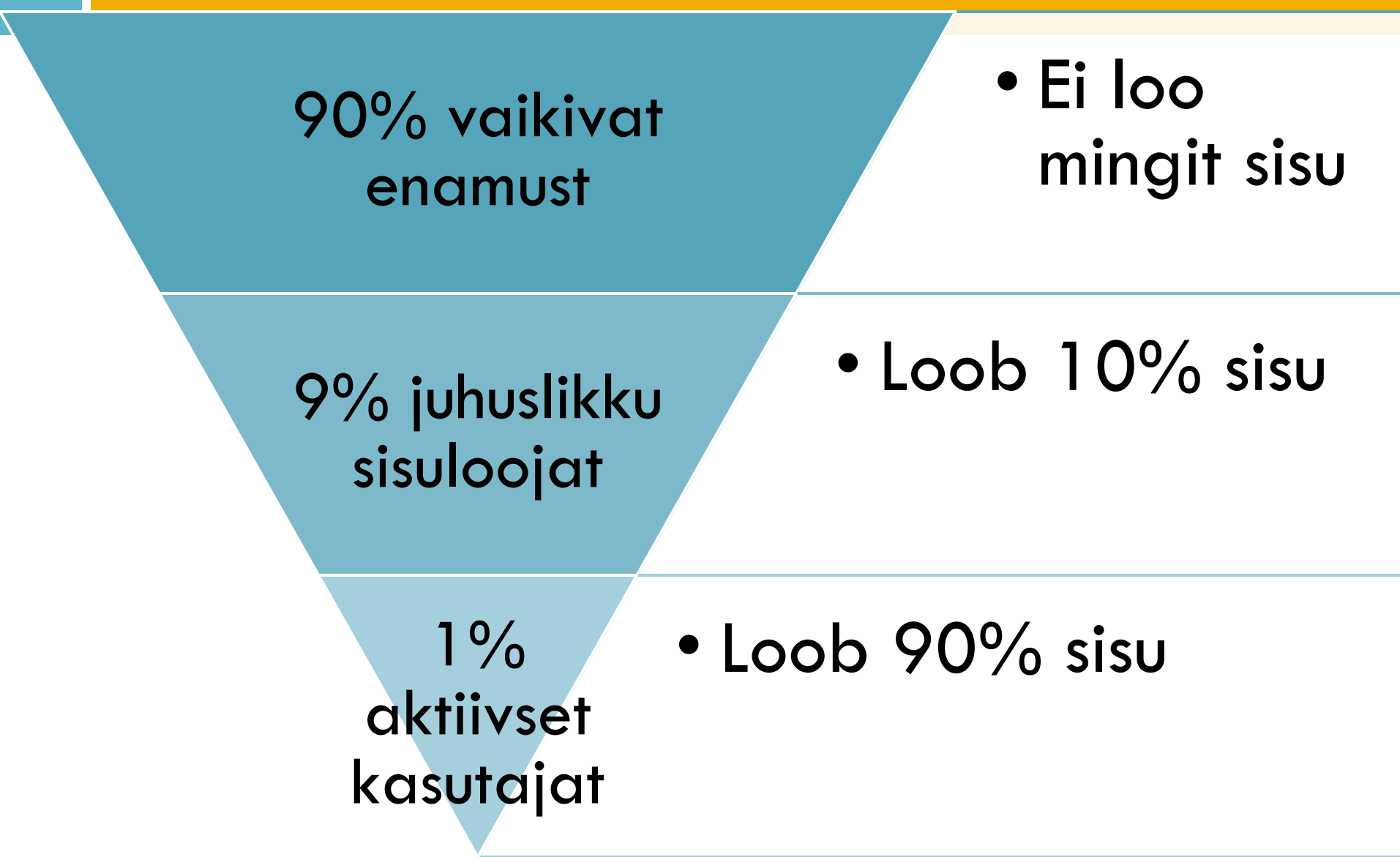
Parimad osalusprojektid loovad uut väärtust nii institutsioonile, osalejatele kui ka mitteosalevatele küllastajatele.

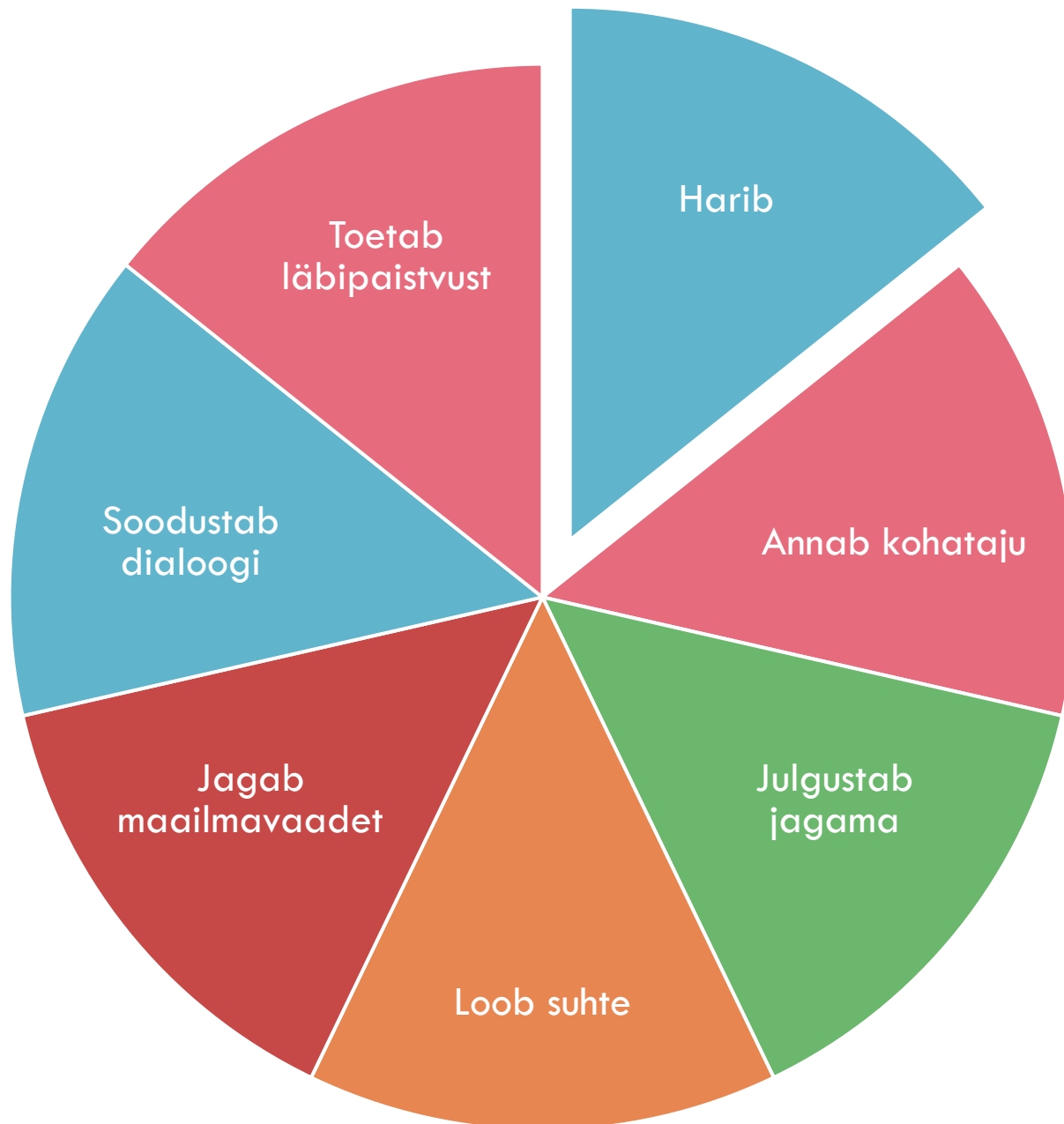
- Osalus ei ole eesmärk omaette, vaid peab haakuma asutuse missiooni ja põhitegevusega.
- Mis kasu sellest on?
- Mida küllastajad saavad anda, mida töötajad pakkuda ei suuda?
- Kuidas saab see töö, mida küllastajad teevad olla tähenduslik ja institutsioonile kasulik

Parimad osalusprojektid

- Lisaväärtus osalejatele
 - ▣ Lubadus ahvatlevast osaluskogemusest
 - ▣ Vajalikud tööriistad
 - ▣ “leping”
 - ▣ Avatus ja selge kommunikatsioon
- Lisaväärtus pealtvaatajatele
 - ▣ Julgustama edaspidist osalust
 - ▣ Mitte olema kehvem

Nielsenin osaluse-paradoks

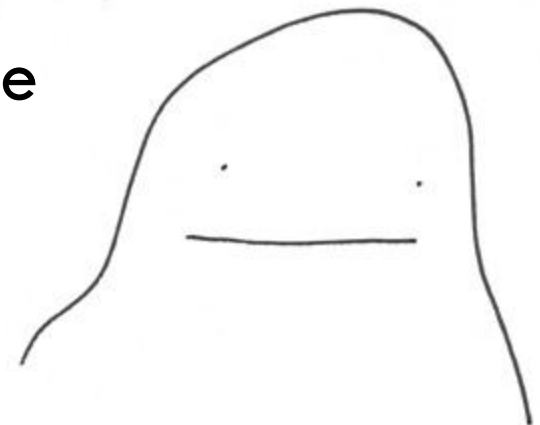
Kui me kogume inimeste abiga

- Siis tekib harjumus kaasa lüüa
- Teadmusasutus on inimeste oma
- Teadmusloome ja säilitamine ja kasutamine on demokraatlik tegevus
- Hing tuleb “meie omast”

Osalusprojektid õnnestuvad siis, kui

- Osalemine on lihtne
- Aktiivne osalemine on tunnustatud
- Osalemine on “nähtamatu”
- Kvaliteetset osalust tõstetakse esile
- Toimetamine on lihtsam kui loomine
- Osalemine on võrgustikuline

PEOPLE LIKE SIMPLE
THINGS

Ohud

- Ekspertvõim
- Piiratud vaated
- Piiratud osalejate rühmad
- “Kasutu materjal”?
- Jätksuutlikkus

Stu's Views © 2002 Stu All Rights Reserved www.stus.com

Dare I ask the topic of her 'expert' testimony?

Wisdom of the crowds

Twitter reminds me of a fridge. When you're bored you keep opening & closing it every few minutes to see if there's anything good in it (5tevenw)

- Sotsiaalmeedia väljendab kollektiivset tarkust, mis annab väga võimsa ja täpse indikaatori tulemuste prognoosimiseks.
- Inimesed on ise paljudel aladel eksperdid – kuigi mitte alati teadmusasutuse enda valdkonnas

Viis korduvalt üles kerkivat hirmu

- Osalus kui mitte ahvatlev moeasi
- Osalusprotsesside käigus antakse ära liiga palju kontrolli
- Osalusprojektid muudavad põhimõtteliselt institutsiooni ja osalejate vahelisi suhteid
- Osalusprojektid loovad uue kasutajakogemuse, mida ei saa traditsioonilisel viisil hinnata

-
- Mitmed esitlusele tulevad slaidi on kokkuvõtted Nina Simoni raamatust The Participatory Museum
<http://www.participatorymuseum.org/>